

Zboże modne i pożądanе: pszenica twarda

Autor: dr inż. Anna Wondolowska-Grabowska

Data: 26 listopada 2015

Pszenica twarda (*Triticum durum* Desf.), zwana pszenicą makaronową, budzi coraz większe zainteresowanie. W Polsce wprowadzono do Krajowego Rejestru dwie odmiany: Komnatę (formę ozimą) oraz SMH87 (formę jara).

Czym różni się pszenica twarda od pszenicy zwyczajnej?

Pszenica twarda zawiera więcej białka, witamin, składników mineralnych i karotenoidów. Posiada **cieńszą okrywę owocowo-nasienną**, co z technologicznego punktu widzenia nie jest bez znaczenia, ale plonuje gorzej niż pszenica zwyczajna. W warunkach klimatyczno-glebowych Polski ciężko jest wyprodukować dobry surowiec do produkcji makaronu, ale mąka uzyskana z ziarna pszenicy twardej może być wykorzystana do produkcji mąki chlebowej, jako dodatek polepszający właściwości pieczywa lub do produkcji placków, pizzy, ciastek i kaszy kuskus oraz wyrobów ekspandowanych (**pszenica preparowana**).

Pszenica twarda zawiera więcej białka, witamin, składników mineralnych i karotenoidów.

Komnata jest pierwszą polską odmianą pszenicy twardej. Kłosi się **ok. 5 dni wcześniej** niż odmiany wzorcowe. Jest tolerancyjna na mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną, nie ma skłonności do wylegania. Odmiana jest przeznaczona do produkcji makaronu, kuskusu, tortilli oraz semoliny – drobnej kasza lub gruboziarnistej mąka używanej do przemysłowej produkcji makaronu lub kuskusu.

Cena 1 kg semoliny może się wahać **od ok. 4 do 7 zł**. Pszenica twarda ma wysokie wymagania glebowe. Może być uprawiana na glebach od I do IIIb klasy bonitacyjnej (1. i 2. kompleks przydatności rolniczej). Na kompleksie 3. (IIIb, IVa i IVb) może być uprawiana, jednak **istnieje ryzyko uzyskania niskiego plonu**. Jeżeli unormowany jest odczyn gleby pH, w granicach 5,6, może wydać zadowalający plon na kompleksie 4. Optymalne pH wynosi 6,2, ale dopuszcza się jego wartość z przedziału 5,6÷7,2.

Najlepszym przedplonem dla pszenicy twardej będzie ziemniak, burak cukrowy oraz rośliny strączkowe grubonasienne.

Jaki przedplon wybrać?

Najlepszym przedplonem dla tej rośliny będzie **ziemniak, burak cukrowy oraz rośliny strączkowe grubonasienne** – do dobrych zalicza się rzepak, natomiast trzeba unikać zbożowych i monokultury. Uprawa przedsiewna jest tradycyjna, taka jak pod zboża ozime, bez uproszczeń. Należy tak dostosować termin siewu, aby przed zahamowaniem jesiennej wegetacji rośliny wykształciły ok. 7-9 liści.

Pszenicę twardą w rejonie Niżu Dolnośląskiego można wysiewać począwszy **od 10 września do pierwszych dni października**. Pszenica twarda słabo się krzewi, więc trzeba wysiać jej więcej niż pszenicy zwyczajnej, aby osiągnąć średnią obsadę na 1 m² w ilości ok. 450 roślin. W sytuacjach takich jak tegoroczna, z uwagi na przesuszoną glebę, ziarno należy umieścić głębiej.

Najlepszym przedplonem dla tej rośliny będzie np. burak cukrowy.

Racjonalne nawożenie azotem nie powinno przekraczać $120-150 \text{ kg}\cdot\text{ha}^{-1}$ i wskazane jest jego dzielenie na 3 dawki ($\frac{1}{2}$ dawki w BBCH 20-22, $\frac{1}{3}$ w BBCH 31-33, pozostała część w BBCH 48-50). Azotu nie stosujemy jesienią. Fosfor stosujemy w ilości, jak dla pszenicy zwyczajnej – $\frac{2}{3}$ dawki przed siewem, $\frac{1}{3}$ dawki **tuż po krzewieniu**.

W zapotrzebowaniu na potas uwzględniamy wysokość plonu, jaki możemy uzyskać i wyliczamy z zależności, że na wytworzenie tony ziarna pszenicy twardej potrzebuje ok. 20 kg K_2O . Nawożenie **potasem stosujemy w dwóch terminach**: przedsiewnie i tuż przed wznowieniem wegetacji.